

SETMANARI CASTELLARENC

ANY VI :: NUM. 266
Castellar del Vallès - 1 abril 1938

Redacció, Administració i Impremta:
Puig de la Creu, 3

Número solt: 50 cèntims
Subscripció: 1'50 ptes. al mes

Picots i pales

En la cruïlla on s'regolfen els embats dels quatre vents hi ha sonat l'engorgada veu del clarí. Al llindar de cada llar ha retopat el vessò de la trompeta amb el guspireig d'uns escrudinyadors ulls oberts, descobridors de les més fondes palpitations del cor. I perdent-se pel blau de l'espai l'espinguejat crit metàl·lic, reneix damunt la terra, imponent i agegant el silenci; fins als oronells i falziots recentment vinguts, el toc d'atenció ha frenat les seves velonzents ales, emmudint-los-hi el seu cant joveçà, primaveral i tots arrengrerats en la pentagramada xarxa de filferros han romàs arraulits, aquietonats... i el seu panteig que bé s'acompassava amb el dels éssers racionals!

Ennig d'aquesta mar de silenci, compendi d'incertituds i d'incògnites, l'òrda solament percep el remoreig d'associar un neguit... ones que es gronxen al vol del cor... escumejant aigua veriscolant-se pel sentit... i la bravura dels fets estrellant-se en el ferm roquissam on s'encimbellà l'ànima de tot aquest poble que emmudit i atent, es mostra propici a la veu del pregoner. Breus són les paraules. Contundents i categòriques les definicions. Homes!, ha dit. Tots!, és el resultat dels factors addicionats.

Es desvirtua el silenci imperant, el sol ponent tal pinzellada carmí, brunyeix cases i rostres amb el roig bru del cap-al-tard, i els infants de bell nou salten i brinquen, barrejant-se els seus crits amb els xiscles de les aus que obrint les ales emprenen un vol segur i rabent.

Matí d'un dia de primavera saturat d'aquella frescor que acarícia la sang. Munió de braços arremangats, els uns forçuts i musculars posats a prova del mall i l'aixada, d'altres esblanquits i encordillats de venes, arteria de l'impuls, denoten que són el lligam que enfa-della tot el tragi d'una progressió i activitat ciutadana.

Tots els homes! even els únics mots que ahir, repercutien per l'aire i trobaven eco a cada orella. Tots els homes! són els que avui, fan vibrar per l'immens espai el llenguatge dels picots i de les pales.

AQUEST NUMERO HA PASSAT PER LA CENSURA

TEMES D'AGRICULTURA

Avan atges dels molins de vent

(Acabament)

Els molins de vent s'usen en tot el món, sense excloure les regions d'huracans. Això no vol dir que un molí i la seva respectiva torre puguin resistir l'esforç directe dels vents que apreten en força huracanada. A l'ensem, es pot consignar que els millors models poden resistir vents molt forts. Les persones construeixen cases que són derracodes pel vent i després les reedifiquen en els mateixos llocs. El molí de vent és una cosa semblant. Encara que l'altura doni major exposició, la construcció d'armadura, com-

pensa aquests desavantatges completament.

El molí de vent consisteix en un grup d'aspes o paletes arreglades per a formar radis d'un cercle. Les aspes poden ésser tallades en els seus extrems interiors per a deixar un espai obert en el centre del cercle, no podent, però, col·locar-les en el pla del cercle, sinó formant angle amb ell. El vent fort, perpendicular contra el pla cercle, desenrotlla un esforç fent-lo girar del tot en el seu eix. Un molí de vent és molt semblant a una roda en el seu eix, de la qual han sigut suprimits la corba i el cub; els raigs, consisteixen en paletes esbiaixades. En l'altre extrem de l'armadura que correspon a l'eix, hi ha un penell gran col·locat perpendicularment al sol i fa el serviment de mantenir el grup de paletes mirant al vent.

Segons gira la roda de les paletes, impulsa un mecanisme que fa moure la barra llarga que arriba fins a la bomba.

El molí de vent es col·loca en una torre o bé en una altra construcció elevada per estar en posició avantatjosa de recollir el vent. Dificilment es podria donar una altura determinada; generalment, com més alta pot ésser la posició del molí, millor és el seu funcionament.

La torre, pot ésser construïda de fusta rodona o de troncs d'arbres mitjans (tal com vénen del bosc) o bé de fusta quadrada, o també de les barres o bigues de ferro de les que expèn el comerç.

Els molins de vent de més duració i més pràctics són els construïts recentment a França, dits molins d'eix vertical, que tenen les aspes també verticals.

De molins de vent se n'han construït de moltes formes, cada país té la seva forma de fer-los.

Tot el món usa més o menys aquests molins. En Amsterdam, França, Holanda, Bèlgica, Alemanya, en el nostre país i en molts altres més.

D'ençà de l'invent, fins i tot, ara, encara s'usa arreu.

AGUSTÍ RIFER VILA

INTIMITATS

FRAGMENTS

La musa de Rabindranath Tagore, sempre penetra en les fibres més subtils del temperament, ell pensa i escriu, l'home llegeix i medita. Avui, com a esplai de l'esperit publiquem dos fragments, amb la plena seguretat que filtrant-se en el sentiment del llegidor, hi trobarà complaença i es delectarà per espai d'uns curs moments amb la delicadesa del dir i del fer amb què el pensament d'un home sap captenir les realitats de la vida.

***

«El temps que pren el meu viatge és llarg i el camí també.

Vaig sortir cavalcant la carrossa del primer raig de llum, i he seguit el meu viatge per la solitud dels mons, deixant

rastrer de mi damunt de molts estels i planetes.

La ruta més llunyana és la que arriba més a prop de tu mateix, i l'exercici més revés el que mena a la suprema simplicitat d'una cançó. El caminant ha de tustar a totes les portes d'altri per arribar a la seva, i un hom ha d'haver vagat per tots els mons més externs per arribar a la fi al sagrari més íntim.

El meus ulls sotjaren, extraviats, d'ací d'allà, abans que els clogués per exclamar: «Ets aquí!»

La pregunta i el crit de: «On ets?» es fonen en mil rius de llàgrimes que inunden el món amb el diluvi de l'afirmació: «Sóc!»

***

«Quan me'n vagi d'aquí, deixeu que aquest sigui el meu darrer adéu: «Tot el que he vist és insuperable».

He tastat la mel amagada d'aquest lotus que s'estén damunt l'oceà de la llum i en sóc benaurat—que aquest sigui el meu darrer adéu.

He representat en aquest teatre de formes infinites i hi he descobert aquell que no té forma.

Mon cos sencer i tots els meus membres s'han esgarriat al sol contacte d'aquell que no es pot tocar. Si la fi ha d'arribar, que arribi en bon hora!—que aquest sigui el meu darrer adéu.

De l'àlbum dels meus pensaments

Els moments que podríem considerar precisos entre el desenvolupament i dintre els mitjans de cada qual, estan impregnats d'unes passions més o menys vertaderes i realistes que senyalen diversos camins tortuosos, el fi dels quals no sempre és ventatjós i esplèndid per oposar-s'hi un sens fi de maquiavèlics obstacles saturats per uns fruits d'unes mateixes passions desviades convenientment sota l'impuls fornit per una societat aparentment ventatjosa.

Els inspiradors i realistes que sempre professen sota el dictat acompassat dels seus cors sensibles, troben en el camí de la vida tantes contrarietats perquè la realitat la humanitat procura borrar-ne els seus principis.

Les idees que neixen són les vertaderes; mai les que es formen. Fonamentant

amb aquesta tesis, entenc les idees que neixen per entre els sofriments d'unes contrarietats imposades forçadament enfront les que es formen amb la benaurança dels instins egoistes.

Ni més ni menys que aquell que sense donar-se compte del camí que trepitja es troba en el final dels seus desitjos; m'ha succeït a mi corrent la ploma. He donat a l'objectiu; ara bé, dels desitjos no vull parlar-ne.

Si entenem per finalitat pròpia la que ens dicta la verdadera veu de la consciència, veurem com de tots els anagrames que ens volten, podríem suplir-los amb molta menys quantitat i rendiríem un fruit molt més agradable.

Tot això vol dir que no devem tirar tot el nostre menyspreu contra una part d'un conglomerat dissolt, sinó que mal

Espeleologia a Sant Llorenç del Munt

L'avenc de l'òliba

Els avencs que tenim a la muntanya vallesana, són altament interessants; el de l'òliba (1) és presenta com dels més petits i també de menys importància; encara que així sigui, manifestem que cal tenir-lo present per la seva coneixença.

Per aquestes visites, cal posar-hi totes les precaucions degut a la dificultat i el perill que ofereix l'abim que s'obre a la superfície i que s'enfonsa verticalment en la seva profunditat, en la qual, per penetrar-hi l'home, té de facilitar-se per mitjà de les cordes i escales pel seu descens i ascensió.

Tenim avencs que ofereixen la seva entrada excessivament gran de diàmetre, altres que són simplement esquerdes de pocs centímetres i es presenten com veritables pous. No n'hi ha prou en llegir ressenyes, consultar llibres i tenir converses basades en la matèria, cal veure-ho propiament en les mateixes pàgines prou sorprenents de l'obra magne de la mateixa Naturalesa

Els avencs els tenim entre els conceptes alligadorats i d'emoció alhora. Serà d'estudi pels profits obtinguts d'investigació, si bé d'emoció per l'afecte, per la sorpesa que impera en la seva cavitat.

La passió que sentim per la muntanya els excursionistes l'hem arribada ha manifestar fins posant la petja abaix ies fondes entranyes dels nostres penyolers, sense temença en cap sentit, solament l'ideal

que ens guia per donar ha conèixer nostra terra, totes les seves manifestacions. Una d'elles, és l'espeleologia la que fem que vingui presentar un lloc primordial, ja que té tants amants; però diem també, pocs investigadors.

L'avenc de l'òliba està situat a la dreta del camí que s'utilitza per anar de St. Feliu del Recó, a La Mola, aquest és en el morral de Coll de Grua. La seva entrada petita i molt dificultosa pel descens per la qual tot just hi passa el cos de l'home.

En la visita a falta d'escala i degut a la seva poca fondària, decidirem devallar a l'alpina o sia amb cordes solament. Tot just el seu interior es presenta bauma per totes parts (forma d'olla) fins el final, hom devalla i pot veure la llum el seu aspecte i va perdent-se poc a poc en la foscor de l'abim fins els quinze metres que té de fondària (utilitzant-se uns quaranta metres de corda).

La planta de l'avenc cal fer esment que és grandiosa vist pel que presenta l'entrada, hi ha molta pedreria, poc humida, no hi ha gens d'aigua ni a les seves parets; això fa que no s'adorni ni embelleixi molt, com altres que degotant apaciblement, dissolent-los, engrandint-los si són corrents més fortes i formant veritables pilastres d'estalactites que són la meravella dels palaus bastits a la voluntat de la naturalesa

No recomanable és la visita aquest avenc en cordes, que degut a l'al·ludit és fa difícil i atrevida l'ascensió, per trobar-se apartat de les parets.

En resum: l'avenc de l'òliba, té la seva atracció pel que és, per tant, hi han els motius suficients per visitar-se.

F. G. i C.

Aquesta visita fou efectuada el dia 7 de juny del 1937 pel signant del present i Antoni Muñoz, secundats per Josep Porta i Feliu Carreres, qui confeccionà el plànol.

(1) Dit també de la codoleda de Can Torres.

que en el nostre ànim ens pesi, devem repudiar-los a tots i així compartirem també junts la nostra desventura.

Si bona part dels que creuen afavorir la causa, repudiant el sistema d'un sector determinat, haguessin viscut uns anys de privacions morals i físiques sota l'experiència d'aquelles visions tràgiques, ben segur que, sinó amb agraiment, quan menys, amb indicis d'admiració, girarien

els ulls envers aquells anhels inquiets que procuren a costa de grans sacrificis, millorar per entre les tenebres un esdevenidor més ventatjós i humà.

No vull pas usar del mateix sistema que aquells articulestes que, emprats també per un enigma, lluiten amb l'arma dels seus sentiments per desvirtuar-ne uns altres. A vegades són també aquests més o menys sensibles, segons hagin adquirit l'expressió de la verdadera realitat.

Guïem-nos sols i exclusivament per les aportacions morals i materials, constructives i econòmiques, amb què tots contribuïm en el decurs d'aquesta anormalitat; qui desde la reraguarda lluita amb el cor ferit faltat de tantes substàncies per reparar-lo; qui des del front sofreix les envestides famèliques, obtindrem un balanç, quin resultat vindrà a indicar-nos a qui devem assenyalar com a malfactor, si entre nosaltres existeix, però, mai a prestar-nos a fer de palauca i recolzada en el punt d'apoi de la discòrdia per a portar a l'altura a qui profereix pujar-hi desvirtuant els efectes d'una valorització innegable i aprofitant la servitut de comparar-se com per dissort, alguns es presten en el paper de *gos fulder* i en una comèdia que desconeixen.

Si malgrat els nostres anhels, el destí a molts ens depara un paper tan insignificant durant la nostra existència, quan menys no volguem amb la nostra feblesa facilitar l'agrenjament dels nostres drets, conquerits per raó natural.

Entre l'àlbum dels pensaments, hi caben idealismes diversos; hi ha qui escull el caprici; jo, he emprat el que per una raó convincent i deslliurada d'influències, crec que s'ajusta més a un idealisme de llei natural, quines normes considero més adaptables per adquirir uns coneixements pràctics que puguin proporcionar aquelles satisfaccions que a tots deuriem afavorir nos.

Deixem la crítica circumstancialment, que així podrem contenir la bilis, i mirem junts l'esdevenidor que necessita de tots nosaltres, les sanes intencions alliberades d'odis i venjances.

QUIRZE MORERA

Ciudadà: Exigeix i inutilitza el tiquet municipal sobre la consumació que hagi fet.

Ciudadà: El teu deure és exigir el tiquet sobre consumacions i d'aquesta manera ajudar al municipi que és el teu poble.

Galeria Literària

VISIÓ

En les meves solituds
hi crec veure de vegades
uns jardins desconeguts,
unes platges ignorades;

y una llum hi vegí lluhí,
mostrantme vergers y costa,
que no es la llum del matí
ni la claror de la posta;

y sento parlà una veu,
sem blanta a la de la mare,
que'm diu «¡Espera, fill meu,
espera y sofreix encara!».

Com mai, ohir cap al tart,
la dolça veu he sentida,
y he vist l'Illa eixir del mar
plena de llum i de vida.

Lo cel era tot claror,
l'ona semblava de plata
l'Illa veyia tota en flor
com un roserar qu'esclata.

I m'hi he sentit transportat
per força desconeguda,
y al arribarhi he trobat
gent que'm pensava perduda.

Los primers qu'he vist allí,
los meus germans y'l meu pare,
y esperantme pel camí
la pobreta de la mare.

Les paraules que m'ha dit
l'orella no les ha enteses,
sols lo cor les ha sentit
y'l cor sol les ha compreses.

Com lo somni al dematí
l'Illa en claró's transfigurava,
y encara dintre de mi
l'estranya conversa dura.

(Còpia textual)

FRANCESC BARTRINA DE AIXEMÛS

Aquest poeta començà donar-se a conèixer en aquell temps en què en B. Farrull i en Balaguer publicaven els *Trovadors Nous* i els *Trovadors Moderns*. De llavors ençà no deixà la seva Musa d'oferir nos notes plenes de frescor, impressions delicades, descripcions sòbries que assoleixen freqüentment una intensa emotivitat. Pel seu bon gust, per la pulcritud i harmonia dels seus versos, tant com per la seva modestia exemplar, ha estat sempre llegit amb simpatia.

Les seves poesies han vist la llum en periòdics reusenencs com l'*Eco del Centro de Lectura*, *El Imperial*, el *Diario de Reus*, i la *Revista del Ateneo*, i en diaris i revistes de Barcelona com *La Renaixença* i la *Il·lustració Catalana*.

(Acaba a la pàgina 4)

GALERIA LITERÀRIA

(Ve de la pàgina 3)

Dels llibres publicats esmentem *Cants del Laletà* i «Sospirs de l'Arpa» dedicats a ne'n Víctor Balaguer, i les seves «Intimes» i «Quadrets».

Pels anys 1865 i 1868 obtingué dos premis en els certàmens celebrats per la Societat Bibliogràfica Mariana de Lleida la qual el nomenà soci de mèrit literari. En 1885, 1894 i 1910 fou mantenedor dels Jocs Florals de Barcelona, i en 1886 guanyà la Flor Natural, amb la poesia «Aniversari».

Fill de pare valencià i de mare reusenca, de la prestigiosa família Aixemús, nasqué a Reus, el dia 8 d'agost de l'any 1846.

Ciutadà: Contribueix a les càrregues municipals exigint el tiquet municipal sobre consumacions. Recordat d'inutilitzar-lo.

NOTICIARI

CONSTITUCIO

Ahir quedà constituït en la nostra població el Front Popular Antifeixista, format per tots els partits polítics i sindicats locals.

JUDICI VERBAL

Dissabte passat tingué lloc en el Jutjat Popular d'aquesta població la celebració d'un judici per venda de subsistències a preus abusius contra el veí Jaume Mundet Sallés, el qual llegida que li fou la denúncia provinent del Tribunal de Subsistències i Preus Indeguts N.º 1, de Barcelona, no pogué provar el contrari, pel que el Ministeri Fiscal demanà s'el condemnés a la pena mínima, o sia el pagament de 1.000 pessetes en metàl·lic o a 2 mesos de presó, en virtut de qual el Jutge popular dictà immediatament sentència en aquest sentit, havent complert l'interessat la pena imposada fent efectiva la quantitat de mil pessetes en el mateix Jutjat.

PISTA D'ATERRATGE

Des del dimarts passat que s'està treballant amb tota activitat en la construcció d'una grandiosa pista d'aterratge en el nostre terme municipal ordenat pel Ministeri de Defensa Nacional.

La pista ocuparà gairebé tots els terrenys coneguts per «La Bruguera» uns

dels més fèrtils i bons de la nostra població, havent estat menester arrencar totes les plantacions que actualment es trobaven a la terra.

Cumplimentant ordres superiors, el Consell Municipal ha movilitzat a tots els ciutadans compresos entre els 14 i 60 anys d'edat, residents a la població, perquè sense excusa ni pretext de cap mena vagin a treballar en el ousdit camp així com també tots aquells que posseeixin animals i arades, deuen prestar-los per tal procedir a l'anivellament de terres i demés treballs que sien necessaris per la major efectivitat i rapidesa en la construcció de la susdita pista.

Ens enterem també que amb el fi d'intensificar els treballs, el proper diumenge, es treballarà tot el dia i volguent correspondre en ço acordat l'empresa de l'Excelsior Cinema, acordà suspendre les sessions.

Fem públic que mentre durin els susdits treballs, tots els dies de 8 a 9 del vespre, hi haurà una Comissió composta de representants del Consell Municipal, de les dues Sindicals i del Sindicat Agrícola, reunida en una de les dependències del Consell Municipal per tal de resoldre aquells casos d'incompetència que poguessin al·legar-se pels veïns afectats per dita movilització.

L'HORA D'ESTIU

Per Decret del Govern de la República, a partir de demà dissabte, dia 2 d'abril i a les 23 hores, serà avançada l'hora legal en 60 minuts.

Ço que fem públic per a coneixement de tot el veïnat.

PLA DE CASAMENT

En el tauler d'edictes corresponent al Jutjat Popular, hi trobem fixat el pla de casament entre els veïns Pere Nogué Pujolàs amb Rosa Cabré Solanas.

NAIXAMENT

Dia 23.—Cinta Salvador Fornós, filla de Francesc i de Pilar.

L'enhorabona als pares i respectius familiars.

DEFUNCIO

Dia 26.—Caterina Mas Clariana, de 74 anys, vídua Casa núm. 62 del carrer Major.

Traslladem a tots els seus apenats familiars la nostra més sincera condolència.

MOVIMENT DE POBLACIO

Durant el passat mes de març s'ha registrat el següent moviment de població:

Naixements: Josep Llera López i Cinta Salvador Fornós; total 2.

Casaments: No se n'ha celebrat cap. Defuncions: Joaquina Marlet Homet, i Caterina Mas Clariana; total 2.

FARMACIA de torn per a diumenge, Major, 16

AQUEST NÚMERO
HA PASSAT
PER LA CENSURA

CASTELLARENCS!!!
SUBSCRIVIU-VOS A «LA FARGA»